

ಜನಪದರ ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ

ರವಿ ಎನ್.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಸರ್ ಎಂ.ವಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ

ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು

ನ್ಯೂ ಟೌನ್, ಭದ್ರಾವತಿ-577301.

ravickn@gmail.com

Article Link: <https://aksharasurva.com/2023/06/ravi-n/>

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಗಟುಗಳು ಸಹ ಒಂದು. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ; ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಒಗಟುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಒಗಟುಗಳು ಪುರಾತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೆಂದರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕಿನ ಇತಿಹಾಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಒಡೆದು ಹೇಳಲು ಒಗಟು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಇವು ಗೂಢಾರ್ಥದ್ಯೋತಕ. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಒಗಟಿನ ರೀತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಸರತ್ತು ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿ ಒಗಟನ್ನು ಎಸೆದು ಅದರ ಅರ್ಥ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಲು ಕೇಳಿದಾಗ ಆಲೋಚನೆ ಇನ್ನೂ ಲೋಚಗುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಈ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮೆಗಳೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉಪಮಾನ ಉಪಮೇಯಗಳಿಂದ ಒಗಟುಗಳು ಕೇಳುವವರ ಚಿತ್ತಾಹ್ಲಾದಕರವಾಗುವಂತೆ ಬುದ್ಧಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಾಧನವೂ ಆಗಿದೆ. ಬಹು ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಒಗಟುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಬುದ್ಧಿಯ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯನ್ನು ವಸ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡುವ ಈ ಒಗಟುಗಳು ಒಂದೊಂದು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಭಾವಗೀತೆ. ಅವುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಚಮತ್ಕಾರ ಶೈಲಿಯ ಬೆಡಗು. ಪದ ಲಾಲಿತ್ಯ, ಮುಂತಾದವು ಅರ್ಥದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನೇ ಬಯಸದೇ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೇ ತಾವೇ ರಂಜಿಸುತ್ತ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಲ್ಪನಾ ಚಾತುರ್ಯವಿರುವ ಪ್ರತಿಭಾ ಶಾಲಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ತೋರಿಕೆಯ ಅರ್ಥವೇ ಮೋಜಿನಿಸುವಾಗ ಅದರ ಒಳಗಿನ ಅರ್ಥ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಮೋಜಿನದು?

ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಶರಣರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸರು, ಸರ್ವಜ್ಞರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಗಟುಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.

ಜಾನಪದರು ಬರಿಯ ಹಾಡುಗಾರರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬರಿಯ ಕುಣಿತಗಾರರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬರಿಯ ಭಾವುಕರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜಾಣ್ಮೆಯುಳ್ಳವರು ಕೂಡ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಒಗಟುಗಳು ಸಾದರ ಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಜನಪದರು ಮಿಂಚಿನ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರ ಹಾಕುವ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕನೆ ಹಿಡಿದಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಅವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಅವು ಬರುವಾಗ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿಕೊಂಡು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಜನಪದರು ರಚಿಸಿದುದಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸರ್ವ ಬದುಕು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಕೊಂಡಿವೆ. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಒಗಟು ಒಂದೊಂದು ಚಿತ್ರಶಿಲ್ಪ; ಪರಿಷ್ಕೃತ ಭಾವನೆಗಳ ಕಲಾಕಲ್ಪ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಬದುಕಿನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು, ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತಾ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವುದು ಅವರ ಅಪಾರ ಅನುಭವದ ವಿಶ್ವರೂಪ. ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಾವ್ಯದ ಈ ಚೊಕ್ಕ ಬಂಗಾರ ಬದುಕಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ. ಜ್ಞಾನದ ಅನಂತ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಬಲ್ಲ ನೀತಿ ನಿರ್ಣಯಗಳ ದೂರದರ್ಶಕವಾದ ಈ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಕದ್ದು ತಂದಿಲ್ಲ, ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ದೈನಿಕ ಜನಜೀವನದ ನಡುವೆಯು ಬಿರಿದು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಈ ಒಗಟುಗಳು ಸೌರಭದ ಭಾರದಿಂದ ಬೀಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಾಗಗಳು. ಕೆಲವು ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಂತೆ ತಂಪಾದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಬಿಸಿಲಿನಂತೆ ಮೈ ಸುಡುತ್ತವೆ. ಬೆಂಕಿ ಕಿಡಿಯಂತೆ ಕೆಲವಾದರೆ, ಇಬ್ಬನಿಯಂತೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು, ಕೆಲವು ಮುತಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಕೆಲವಂತೂ ಸಿಡಿಲ ಮರಿಗಳೇ ಸೈ. ಒಗಟಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಹಾಸ್ಯದ ಲೇಪನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಮ್ಯತೆ. ಅಂದರೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿರುವ ಹಾಸ್ಯ ವಿಡಂಬನೆಗಳು ಒಗಟಿನ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದವು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಗಟುಗಳು ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಒಗಟುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

1. ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರು ಅವರೊಂದು ಕುಲದವರು ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳನು ಹೆರವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬರಿ ತೊಟ್ಟಿಲ ತೂಗುವರು (ತೆಂಗಿನ ಮರ).
2. ಟಾಕು ರೀಕಿನ ಮನೆ ಟಗರುಗೊಂಬಿನ ಮನೆ ಬಾಚಿ ಮುಟ್ಟದ ಮನೆ ಬಡಗಿ ಕಟ್ಟದ ಮನೆ (ಕಡಜದ ಗೂಡು).
3. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸುಬ್ಬೇಗೌಡ ಉಚ್ಚೆ ಬೀಳ್ವರಿಗೆ ದುಬ್ಬಿಸ್ಕೊಂಡ (ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ).
4. ಅಂಕಪಂಕದವೆರಡು ಆಲದಮರ: ಮನುಷ್ಯನ ಕಾಲು. ಆಲದ ಮರದ ಮೇಲೆ ಅಂಬಲಿ ಗಡಿಗ: ಹೊಟ್ಟೆ. ಅಂಬಲಿಗಡಿಗ ಮೇಲೆ ತುಂಬೆ ಚೊಂಬು: ತಲೆ. ತುಂಬೆ ಚೊಂಬಿನ ಮೇಲೆ ನೆಸೆತೆಂಡೆ: ತಲೆಕೂದ್ಲು. ನೆಸೆತೆಂಡೆ ಮೇಲೆ ಕುರಿಹಿಂಡು: ಹೇನು
5. ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತ ಅಗಲವಾಗಿರೋದೇನು? ಭೂಮಿಗಿಂತ ತೂಕವಾಗಿರೋದೇನು? ಆಸೆ. ನೀರಿಗಿಂತ ತಿಳುವಾಗಿರೋದೇನು?

ಮುಂದೆ ಈ ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯ ಹೇಗೆ ಮಿಂಚಿ ಮಿನುಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಒಗಟುಗಳು ಹಾಸ್ಯದ ಚಿಲುಮೆ ಎನಿಸಿವೆ. ಒಗಟುಗಳು ಆಕರ್ಷಕ ಮಾಟಕ್ಕೆ ಸರಳತೆ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲ ಗುಣವಾದಂತೆ, ಅದರ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ನಕ್ಕು ನಗಿಸಬಲ್ಲ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಗಟುಗಳು ಮೋಜು, ಹಾಸ್ಯ, ಚಮತ್ಕಾರಿಕೆಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ವಿಡಂಬನೆ, ಮೊನಚನ್ನು ಹರಿತವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಹಾಸ್ಯ ಬರಿಯ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಗಂಭೀರ ಜ್ಞಾನದ ಪಾದರಸವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಒಗಟುಗಳು ಹಾಸ್ಯದ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜ್ಞಾನದ ಚೈತನ್ಯ, ಅನುಭವದ ವರ್ಣ ಚಕ್ರ. ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಇದ್ದರೂ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿದಾಗ ಆಗುವ ಅವ್ಯಕ್ತ ಆನಂದ ಮುಗುಳು ನಗೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಸಿ ಮುಸಿ ಎಂದು ನಗುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿ ಬಿಡುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ; ಕಾರಣ ಒಗಟು ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳ ಉತ್ತರ ಬಲು ಮೋಜಿನ ಅನುಭವ ಕೊಡುತ್ತವೆ.

‘ತಗದ ಅಂದ್ರೆ ಒಗ್ಗ’ ಅನ್ನೋ ಮಾತಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾದರೆ, ಅದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದಾಗ ನಕ್ಕು ನಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಒಗಟನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಯಾರನ್ನಪ್ಪ ತೆಗೆದು ಒಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದಾಗ ನೆಗಡಿಯಾಗಿ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಬಳ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಿಂಬಳ ತೆಗೆದು ತೆಗೆದು ಸಾಕಾಗಿ ತಗ್ಗಿ ಎಂದರೆ ಒಗ್ಗ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂಗಣ್ಣ ಮಂಗಣ್ಣ

ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚೊಂಡು ನುಂಗಣ್ಣ (ಬಾಳೆಹಣ್ಣು)

ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆ ಸುಲಿದು ತಿನ್ನೋದನ್ನ ನೋಡಿ ಈ ಒಗಟನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದ್ಯಾರ್ನನ್ನಪ್ಪ ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಾಕಿ ನುಂಗೋದು ಎಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಎಂಬ ಉತ್ತರ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

‘ಮೂಲೇಲಿ ಮುದ್ದಿ ಕೂಯ್ತಾರೆ’ (ಹಲಸಿನಹಣ್ಣು)

ಮೂಲೇಲಿ ಯಾಕೆ ಮುದ್ದಿ ಕೂಯ್ತಾರೆಂಬ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದಾಗ ನಗು ಬಾರದೆ ಇರುತ್ತದೆಯೆ? ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೂಯ್ಯುವಾಗ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕುಯ್ದರೆ ಅದರ ಹಾಲು ಮೈಕೈಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂದು ಮನೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆ-ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಹೊರ ಮೈಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿ ಹೇಳುವುದು ಒಗಟಿನ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾದರೂ ಹೊರ ಮೈ ಕವಚ ಕಳಚಿ ಒಳಗಿನ ಅರ್ಥ ಸವಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ರಿಯೆ ಅಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಲೇಪನ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಇಂಥ ಒಗಟುಗಳ ಸಂಕುಚಿತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಮನೋಭಾವ, ಅಸಂಕೋಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಣಕಿ ಒಗಟು ಕಟ್ಟಿ ಕೇಳಿದಾಗಲೆ ಮನಸಿಗೆ ಒಂದು ರಂಜನೆ, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಆಹಾರ, ಬದುಕಿಗೆ ವಿಹಾರ.

ಮನ್ಯಾಗ ನಾಕೆತ್ತು

ಹೊಲದಾಗ ನಾಕೆತ್ತು

ಮನೀ ತುಂಬಾ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾಮರ ಬೆಳಕು

ನನ್ನ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟು? (ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತುತ್ತ ಬದುಕುವ ಬಡವ)

ಬಳೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯೋರ್ವ ಬಳೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲೆಂದು ಊರೂರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಚಯವಿರುವರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಬಳೆ ತೋಡಲು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮನೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಲಿಗೆ ಇದೆ ಅಂತ ತೋರುತ್ತೆ. ಆಗ ಈ ಹೆಂಗಸರೇ ಹೀಗೆ ನೋಡಿ ಎಂದು ಈ ಒಗಟು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಮಾತುಕತೆ ಯಾವಾಗ

ಎದುರ ಬದುರಾ ಕೂತಾಗ

ಅಳ ಗಳ ಯಾವಾಗ

ಅರ್ಥ ಒಳಕೋದಾಗ

ನಗೆ ನುಡಿ ಯಾವಾಗ

ಪೂರಾ ಒಳಕೋದಾಗ (ಬಳೆ ತೋಡುವಾಗಿನ ಸಂದರ್ಭ)

ಈ ಒಗಟಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದ ಹೆಂಗಸರು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈ ಬಳೆ ತೋಡುವಾಗ ಬಳೆ ಮುಂಗೈಗೆ ಹೋದಾಗ ನೋವಿನಿಂದ ಅಳುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಅಂದ ಚಂದಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಳೆಗಾರನೇ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಹದಿಹರೆಯದ ಮಂದಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ನಕ್ಕು ನಲಿಯಲು ಏನಾದರೊಂದು ವಿಷಯಬೇಕು. ಆಗ ಈ ಮೋಜಿನ ಒಗಟನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅವ್ವನದು ಅತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ - (ವಾಲೆ)

ಅಪ್ಪನದು ನೇತಾಡ್ತದೆ - (ಕಳಾವರ)

ಹದಿವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗರು ಇಂಥಹ ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲದ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕದೆ ಇನ್ನೇನು ತಾನೆ ಊಹಿಸಿಯಾರು. ಅಶ್ಲೀಲದ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರು ಉತ್ತರ ಹೇಳಲಾರದೆ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವುದು ವಾಲೆ ನೇತಾಡುವುದು ಕಳಾವರ ಎನ್ನುವ ನಿಜದ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದ ಇವರು ಮತ್ತೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಅವ್ವನಿಗೆ ಒಂದಿದೆ - (ಕುಂಕುಮ)

ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಮೂರಿವೆ - (ವಿಭೂತಿಯ ನಾಮ)

ಈ ಒಗಟಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ಅರ್ಥ ಹಚ್ಚಿದರೆ ನಗುಬಾರದೆ ಇರುತ್ತದೆಯೆ?

ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ನಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳೇ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ತರಹದ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಗಂಡಸರು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ನಕ್ಕರೆ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಒಗಟುಗಳಿಂದ ಗಂಡಸರನ್ನು ಮೀರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಎರಡು ಗುಂಪಿನವರು ಸೇರಿದಾಗ ಸವಾಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಕೂಡಿದಾಗ ಸವಾಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಒಗಟನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸಣ್ಣವಗ ಸಣ್ಣಕುಂಡಿ ದೊಡ್ಡವರ ದೊಡ್ಡಕುಂಡಿ
ಒಬ್ಬವಗ ಕುಂಡಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲೋ ! ನನ ಜಾಣ
ವಾದ ಮಾಡವ್ವೆ ಒಡದೇಳೋ

ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರು ಗುಂಪಿನವರು ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸೂಜಿಗೆ ಸಣ್ಣಕುಂಡಿ ದಬ್ಬಣಕ ದೊಡ್ಡಕುಂಡಿ (ಕೂರಿಗೆ)
ಕದರಿಗೆ ಕುಂಡಿ ಮೊದಲಿಲ್ಲ! ನನ ಜಾಣ
ವಾದ ಮಾಡೋನೆ ತಿಳಕೊಳ್ಳೋ

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ರೀತಿಯ ನಿರಂತರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ದುಡಿಮೆ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಆಸರಿಕೆ ಬೇಸರಿಕೆ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರು 'ನಗುವು ಸಹಜದ ಧರ್ಮ ನಗಿಸುವುದು ಪರಧರ್ಮ ನಗದೇ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ' ಎನ್ನುವಂತೆ ತಾವೂ ನಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಸ್ಯದ ಹೊನಲು ಹರಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗುವಂತೆ ನಗಬಹುದು. ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಸ್ಯ ಆಧಾರವಾಗಬಹುದು. ಹಾಸ್ಯದ ಬಾಳನ್ನು ಡಾ. ಬಿ. ಎಸ್. ಗದ್ದಗಿಮಠ ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗರ ಈ ದುಡಿಮೆಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಒಂದು ವಿಶ್ರಾಂತಿ. ದಣಿವಾರಿಸಲು ರಸಭರಿತವಾದ ಹಾಡುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕೋಲ್ಕಿಂಚುಗಳ ಬೆಡಗನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ದುಡಿಯುವವರನ್ನು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ತಣಿಸಬಲ್ಲರು. 'ಹಾಸ್ಯವು ರಸಾತ್ಮಕ ಜೀವಿಗೆ ತಂಗೊಳದ ತಾವರೆಗೆ ಬೆಳಗಿನ ಹೂ ಬಿಸಿಲು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಜೀವವೂ ಅರಳುವುದಲ್ಲದೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜೀವನವು

ಅರಳಿ ಕುಲುಕುಲು ನಗೆ ಮೈದೋರುವುದು, ನಕ್ಕುಂಡ ಜೀವನವೇ ಜೀವನ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಾಜ್ಞರು. ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ರಸಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲು ಬೇಕು.

ಜನಪದರ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಬರೀ ಹಾಸ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಅವರ ಹಾಸ್ಯದ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿರುವ ಹಸಿವು, ಬಡತನ, ರೋಗ-ರುಜಿನಗಳ, ಸಾವು, ನೋವುಗಳ, ದುಃಖ-ದುಮ್ಮಾನಗಳ ದುರಂತ ಭೂತಾಕಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅವರ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಗಾದೆ ಒಗಟುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆ ನೋವಿನ ನರಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇತರರನ್ನು ನಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ನಾವು ಮೆಚ್ಚಲೇ ಬೇಕು.

ಆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಾದದ ಛಾಯೆಯಿದೆ. ಅಸಹಾಯಕ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಜೀವನದ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿದೆ. ಹಾಸ್ಯವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಒಗಟು ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಸಿಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ಲೀಲದ ಹೊದಿಕೆ ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೀಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ತಪ್ಪು, ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ನೈಜ ಬದುಕಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸೇ ಆಕರ; ಪ್ರತಿಭೆಯೇ ಮೂಲ ಆಧಾರ. ಇವುಗಳ ವಸ್ತು ಸಮಾಜ, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತೇ ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಗಟುಗಳು ಗೂಢೋಕ್ತಿ, ರೂಪಕತೆ, ಸಾಂಕೇತಿಕತೆ, ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ವಿನೋದಪರತೆ, ಪದ್ಯಮಯತೆ, ಶ್ಲೇಷೆ, ವಿಡಂಬನೆ, ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಮತೋಲತ್ವ ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಸರತ್ತಿಗೆ ಒರೆಗಲ್ಲಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಕೃತಿಗಳು:

1. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ನೆಲ್ಲಿಸರ (ಸಂ), ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಂಕರಘಟ್ಟ.
2. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ, ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಹೊರಕೇರಿ.
3. ಸ್ಥಳನಾಮ ವೀರರು, ಡಾ. ಕೂಡ್ಲೂರು ವೆಂಕಟಪ್ಪ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, 2007.
4. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಚಯ, ಡಾ. ಗಾಯತ್ರೀ ನಾವಡ (ಸಂ), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, 2021.